

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊА ЛУКА
Број: 72 0 П 051908 20 Рев
Бања Лука, 31.3.2021. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Сенада Тице, као предсједника вијећа, Росе Обрадовић и Виоланде Шубарић, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља З.Ш. из Д., кога заступају М.К. и М.Ђ., адвокати Заједничке адвокатске канцеларије у Г., против тужених 1). Б.П., рођена В. из Г., коју заступа Д.П. адвокат из Б.Л., 2). Б.Д., рођена В. из Г. и 3). М.Д. из Р., кога заступа М.Ш., адвокат из Г., ради побијања дужникових правних радњи, вриједност спора 31.000,00 КМ, одлучујући о ревизији тужитеља против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 72 0 П 051908 19 Гж од 4.6.2020. године, на сједници одржаној 31.3.2021. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Градишци број 72 0 П 051908 19 П 2 од 6.5.2019. године, одбијен је захтјев тужитеља, да уговор о продаји некретнина број ОПУ-... од 3.12.2014. године, којим је предница тужених: Б.П. (даље: провтужена) и Б.Д. (даље: друготужена) на туженог М.Д. (даље: трећетужени), пренијела право својине на некретнинама уписаним у п.л. број 1238/4 к.о. Д., ближе означеним у првом ставу изреке пресуде, губи дејство према тужитељу, у дијелу у којем је потребно за испуњење тужитељевог потраживања према предници првотужене и друготужене у износу од 6.190 EUR, у противвриједности конвертибилних марака по курсу на дан исплате који је одређен од стране Централне банке Босне и Херцеговине, са законском затезном каматом од 29.12.2005.године до исплате и каматом на трошкове поступка у износу од 3.280,00 КМ од 8.9.2013.године до 4.2.2015.године. Одбијен је и захтјев за наметање обавезе трећетуженом да допусти да тужитељ, своје потраживање према првотуженој и друготуженој у наведеном износу, са каматом од 29.12.2005.године до исплате, као и каматом на трошкове поступка у износу од 3.280,00 КМ, од 8.9.2013. године до 4.2.2015. године, намири продајом некретнина уписаних у п.л. број 1238/4 к.о. Д., ближе означених у ставу другом изреке пресуде, те захтјев за накнаду трошкова поступка и тужитељ је обавезан да првотуженој накнади трошкове поступка у износу од 5.745 КМ, а трећетуженом у износу од 5.355,00 КМ, са законском затезном каматом од пресуђења до исплате, а одбијен је захтјев овог туженог за трошкове поступка преко досуђеног износа.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 72 0 П 051908 19 Гж од 4.6.2020. године, жалба тужитеља је одбијена и првостепена пресуда потврђена и одбијени су захтјеви тужитеља и туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Тужитељ ревизијом добија другостепену пресуду због повреда одредаба парничног поступка, погрешне примјене материјалног права и „погрешно утврђеног чињеничног стања“ и предлаже да се обе нижестепене пресуде укину и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење, уз накнаду трошкова састава ревизије.

Тужени у одговору на ревизију предлаже да се ревизија одбије као неоснована.

Ревизија није основана.

Предмет спора у овој парници је захтјев тужитеља: да се утврди да је уговор о продаји некретнина број ОПУ-... од 3.12.2014. године, закључен између преднице првотужене и друготужене – Б.В. (као продавца) и трећетуженог (као купца), губи дејство према тужитељу, у дијелу потребном за испуњење тужитељевог потраживања према његовом дужнику и да се трећетужени обавезе да допусти да тужитељ своје потраживање намири продајом некретнина које су предмет тог уговора.

Расправљајући о овако постављеном захтјеву тужитеља, по проведеном доказном поступку, првостепени суд је утврдио: да је предница првотужене и друготужене Б.В., пресудом Основног суда у Градишци број 72 0 П 023873 11 П од 6.9.2013. године, која је потврђена пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 72 0 П 028873 14 Гж од 11.11.2014. године, обавезана да, по основу исплаћеног (њеног) кредита исплати тужитељу износ од 6.190,40 EUR и трошкове поступка од 3.280,00 KM, све са припадајућом каматом на износе и за периоде назначене у изреци пресуде; да је, сада покојна Б.В. са трећетуженим закључила уговор о продаји некретнина број ОПУ-... од 3.12.2014. године, чији предмет су некретнине к.ч. број 193/1, у нарави привредна зграда, површине 192 м² и к.ч. број 193/1, у нарави пашњак, површине 963 м², уписане у п.л. број 1238/4 к.о. Д. по купопродајној цијени од 195.583,00 KM, да је у члану 1. наведеног уговора купац од стране продавца био упознат да се води судски спор о власништву на предметним некретнинама између продавца и П.Д. (оца овог туженог) и да је потписивање предметног уговора о купопродаји било условљено повлачењем тужбе П.Д. и противтужбе Б.В., у предмету Основног суда у Градишци број 72 0 П 033376 13 П; да је тужитељ (као тражилац извршења) Основном суду у Градишци поднио приједлог (од 15.6.2015. године), против сада покојне Б.В., за извршење наведене правоснажне пресуде и да је као предмет извршења означио некретнине које су предмет напријед наведеног уговора о купопродаји некретнина (у списима предмета нема доказа да је по том приједлогу донесено рјешење о извршењу); да је рјешењем о наслеђивању, Основног суда у Градишци број 72 0 О 052874 15 О од 1.2.2016. године, окончан оставински поступак иза Б.В. (која је умрла ...2015. године) и да су за законске наследнике проглашене њене кћерке: првотужена, Б.П., рођена В. и друготужена, Б.Д., рођена В., на заоставштини процијењеној у износу од 300,00 KM и на потраживањима набројаним у изреци рјешења у односу на Банке означене у истом рјешењу; да је према стању списка у предмету Основног суда у Градишци број 72 0 П 033376 13 П, у које је првостепени суд извршио увид у поступку који је претходио доношењу првостепене пресуде, отац трећетуженог П.Д. (као купац) купио предметне некретнине, у односу на које се у овој парници добијају правне радње дужника, купопродајним уговором од 12.8.2005. године од супружника – Б.В. и Д.В. (умрлог дана ....2008. године) и да им је, према прегледу уплата приложеном уз тај уговор, са даном 2.5.2006. године исплатио купопродајну цијену у износу од 86.994,60 KM, а према наводима из одговора на тужбу у поменутој парници, по тужби П.Д. против Б.В., исплатио је укупан износ од 165.399,00 KM; да је отац трећетуженог у тој парници поднио тужбу против тужене Б.В., ради предаје у посјед

некретнина које су предмет купопродајног уговора из 2005. године или враћање исплаћене купопродајне цијене коју је плаћао у току 2005. године, 2006. године и 2007. године; да је у том поступку Б.В. поднијела противтужбу против П.Д., ради исплате преосталог дијела купопродајне цијене у износу од 31.051,00 КМ и да је тај поступак (по тужби и по противтужби) између њих окончан на начин, да је П.Д., своје сину М.Д. (трећетужени) уступио своје право из закљученог купопродајног уговора из 2005. године и да је на главној расправи од 4.12.2014. године у напријед наведеној парници изјавио да повлачи тужбу, а Б.В. је изјавила да повлачи противтужбу, јер је 3.12.2014. године закључила наведени купопродајни уговор са трећетуженим; да је тужени М.Д. продао предметне некретнине почетком 2017. године С.С.; и да је тужитељ тужбу у овој правној ствари поднио дана 5.8.2015. године.

На основу овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је закључио, да трећетужени није знао, нити је могао знати, да закључењем наведеног купопродајног уговора са предницом првотужене и друготужене, наноси штету тужитељу, јер из самог уговора произлази, да је исти закључен због спора између продавца и његовог оца (везаног за некретнине које су предмет тог уговора), ради намирења потраживања из тог дужничко повјерљачког односа. Цијенећи да, из предње наведених разлога трећетужени није несавјестан, а да првотужена и друготужена нису дужници у односу на тужитеља тај суд налази, да нису испуњени услови из одредби чланова 280. до 285. Закона о облигационим односима ("Службени лист СФРЈ", број 29/78, 39/85 и 57/89, те "Службени гласник Републике Српске" број 17/93, 3/96 и 39/03 и 74/04, даље: ЗОО), за побијање наведених правних радњи дужника.

Другостепени суд је прихватио чињенична утврђења и правне закључке првостепеног суда па је жалбу тужитељ одбио и првостепену пресуду потврдио. Према становишту тога суда, Б.В. је са предметним некретнинама располагала 2005. године, што значи прије доспјелости наведеног потраживања тужитеља, па код таквог стања ствари и чињенице да трећетужени не спада у круг лица за која важи законска претпоставка да му је било познато да предметним располагањем дужник наноси штету повјериоцу, а да тужитељ није доказао да је овом туженом било познато или да му је могло бити познато да се предузетим радњама наноси штета тужитељу, да је првостепена пресуда заснована на правилној примјени материјалног права.

Одлука другостепеног суда заснована је на закону.

У овом поступку се, с обзиром на садржај тужбеног захтјева, ради о побијању дужникових правних радњи. Тужба за побијање дужникових правних радњи подноси се кад је дужник располагао својом имовином тако да се његовом правном радњом имовина смањила због испуњења какве правне обвезе, и да је притом знао да предузетим располагањем наноси штету повјериоцу. Одредбама ЗОО наведена су општа правила побијања дужникових правних радњи (члан 280.), а услови побијања прописани су одредбом члана 281. истог закона. Опште претпоставке које морају бити испуњене да би повјерилац (овдје тужитељ) могао побијати правну радњу свога дужника су: да има доспјело потраживање за исплату; да дужник нема довољно средстава за испуњење повјериоачевог потраживања (инсолвентност дужника); да постоји правна радња предузета на штету повјериоца и да постоји оштећење повјериоца, с тим да побијање омогућава повјериоачево потпуно или дјелимично намирење, те да је тужба поднесена у законом прописаном року. Према одредби члана 281. став 1. ЗОО, да би се теретно располагање (о каквом се располагању овдје ради), са успјехом могло побијати потребно

је, да је у вријеме располагања дужник знао или могао знати да предузетим располагањем наноси штету свом повјериоцу и да је је трећем лицу са којим је или у чију је корист правна радња преузета, то било познато или могло бити познато.

У конкретном случају, нема сумње да тужитељ има потраживање према предници првотужене и друготужене – Б.В., што произлази из пресуда Основног суда у Градишци број 72 0 П 023837 11 П од 6.9.2013. године (којом је именована обавезана да тужитељу исплати износ од 6.190,40 EUR, са припадајућом каматом и трошковима поступка), која је потврђена пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 72 0 П 023837 14 Гж од 11.11.2014. године и да је то потраживање доспјело на исплату прије подношења тужбе којом је покренут овај спор.

Међутим, према утврђеном чињеничном стању, које се не може побијати у ревизионом поступку, сходно забрани садржаној у одредби члана 240. став 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске“, број 58/03 до 61/13, даље: ЗПП, према стању списка у предмету Основног суда у Градишци број 72 0 П 033376 13 П, у које је у овој правној ствари извршен увид, произлази да је предузетој правној радњи, чије се побијање овдје тражи, претходио писмени уговор о купопродаји некретнина од 12.8.2005. године закључен између родитеља првотужене и друготужене, Д.В. и Б.В. (као продаваца) и оца трећетуженог, П.Д. (као купца). Предметом тог уговора су некретнине уписане у п.л. број 1238 к.о. Д. (купопродајна цијена је уговорена у износу од 100.000,00 EUR), које су предмет и купопродајног уговора од 3.12.2014. године, у односу на који се у овој парници тражи - да исти губи дејство према тужитељу, а према прегледу уплата од 2.5.2006. године, на тај дан је продавцу била исплаћена купопродајна цијена у износу од 86.994,60 КМ. С тим у вези је и спор по тужби П.Д. (отац трећетуженог), поднесеној 17.4.2013. године Основном суду у Градишци у предмету број 72 0 П 033376 13 П, против тужене Б.В. (у којој је тужена у одговору на тужбу потврдила да јој је исплаћена цијена по наведеном уговору у износу од 165.399,00 КМ), гдје је тражено да се наложи туженој да са тужитељем закључи уговор о купопродаји некретнина (које су биле и предмет уговора из 2005. године) или да му врати уплаћену купопродајну цијену, а противтужбом тужене је тражена исплата преосталог дијела купопродајне цијене у износу од 31.051,00 КМ. Како је у тој парници на рочишту од 4.12.2014. године тужитељ изјавио да је тужена поступила по тужби тужитеља, јер је закључила уговор о купопродаји некретнина (који уговор је закључен дана 3.12.2014. године између трећетуженог – коме је његов отац П.Д. уступио потраживање у односу на тужену) и да је он туженој исплатио разлику купопродајне цијене, тужба и противтужба су повучене.

Имајући у виду напријед наведено, правилно је другостепени суд судио када је закључио да тужба тужитеља нема основа, јер је дужникова радња предузета прије настанка повјериоачевог потраживања. Ово из разлога што знање дужника да радњом штети повјериоцу, мора постојати у тренутку предузимања радње, а када је ријеч о правном послу, то је тренутак закључења правног посла, док се у случају накнадног сазнања, дужникова правна радња не може успјешно побијати.

Поред знања дужника да радњом штети повјериоцу, за ову врсту тужбе требају бити испуњене и претпоставке: да је располагање дужника (правна радња) теретно и да је трећем лицу (с којим је или у корист које је правна радња предузета) било познато да дужник зна да склапањем правног посла наноси штету повјериоцу, које знање трећег лица мора постојати у тренутку предузимања дужникове правне радње. С обзиром на описане околности конкретног случаја, гдје је наведеним уговором на перфектан начин

уређен материјално правни однос између продавца и трећетуженог (на кога је, од стране купца, пренесено потраживање у односу на продавца), који је између њих заснован 2005. године, дакле прије доспјелости предметног потраживања тужитеља, и по налажењу овога суда, тужитељ није успио доказати да је трећетуженом било познато или да му је могло бити познато, да дужник зна да склапањем правног посла наноси штету повјериоцу. Стога се, овакав закључак овога суда уопштеним наводима ревизије у том правцу, не доводи у озбиљну сумњу.

Поред наведеног, када се има у виду да је у члану 1. купопродајног уговора од 3.12.2014. године, закљученог између тужитељевог дужника (као продавца) и трећетуженог (као купца) наведено, да се његовим закључењем рјешава спор између продавца и купца предметних некретнина (из основа купопродајног уговора од 12.8.2005. године), трећетужени с обзиром на све напријед наведено, није знао нити је могао знати, да је побијана радња дужника тужитеља, предузета на штету тужитеља, а како исти не спада у круг лица из члана 281. став 2. ЗОО, у односу на њега се не односи законска претпоставка да му је било познато, да предметним располагањем дужник наноси штету повјериоцу, како је правилно судио и другостепени суд.

Нижестепени судови су, супротно ревизионим наводима, оцијенили проведене доказе на начин прописан одредбом члана 8. ЗПП и своје одлуке су донијели правилном примјеном материјалног права, а „погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање“, по ком основу се такође побија другостепена пресуда, сагласно одредби члана 240. став 2. ЗПП, не представља ревизиони разлог.

Ни указивање у допуни ревизије на пресуду Окружног суда у Бањој Луци број 72 0 П 068373 10 Гж од 11.12.2019. године, с обзиром да се у том предмету и у овој правној ствари ради о другачијој чињеничној и правној ситуацији, не доводи до другачијег исхода овога спора.

Из наведених разлога, а на основу одредбе члана 248. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Предсједник вијећа
Сенад Тица

Тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић